

Fenyvesi Félix Lajos

Alkony

Mint sebből kitépelt fekete-véres kötés, szállnak a hegy felett sötét felhőrongyok az alkonyi ködfüst-ragogyásban. Talpig aranyba önt, a szél egy korbács-suhintására annyi levél dől a fáról, s recsege hullnak a száraz ágak a búcsúzó kertek sáros, deres fűvére. Mintha sízveimből zuhant volna e vacogó táj ide élém, minden porszerűe fáj. Lábamra roskad a sok kinnfeledezt virág; Kövek hideg süt vakítva. Az erdő fakó lombjai közt átcsap a csönd. Holt lelkek bolyongó árnyai föl-föllobognak előttem a kopár tűzfalakon — ó, voltatok-e boldogok, vagy mint mi, kerestétek tovatúnt álmaitok? Állok a romba dőlt ház mellett, az üres ólban a halál láthatatlan kutyái, a kiszáradt fenyők, mint roppant felkiáltó-jelek merednek fölfelé.

Jön a tél! Szakad a békélen hazákra fehér Niagara-átok, fütünk szénnel, fával, piros dallal a költő, hogy ne dermedjenek holttá a nemzetek, s előtündöklenek Karácsonyjé gyertyafényes ékszerai: öröm és könny, sóhajnyi remény a békességre, a szeretetre; száncsengő zeng, vadászkiáltásra visszhang felel, föl villan a zúzvara-függöny mögött, mint Nap-izzás, az Idő meggyötört képe is.

A befagyott tó összetört tükör, az utak betemelve mindenütt, mennydörgés-béleses lavinát készül legörgetni a vihar, de nézd, a virrasztó vándor tűzétől oszlik a sötétség, s lassan észrevetlen átmelegszik a világ!

A Karancslapujtó szisztéma

— Ja, és volt még három szelet kenyér is... — A vendég elégedetten hátradőlt székében.

— Igenis, három szelet. — A pincér firkant, aztán megkérdi: — Szabadna látnom az alsó kenyérhéjakat?

— Szabadni szabadna, ha meg nem ettem volna.

— Mit hallok, uram, ön megette?!

— Jól hallja, uram: meg.

— A papírral együtt? Reményem, azt legalább lemeste róla.

— Papírt? Milyen papírt... volt rajta papír is? Csak nem ette meg a fene...

Vendég úr töméntelen papírhulladékokat érez a gyomrában, egy papírgyűjtési verseny megnyeréséhez elegendő galacsint érez, föl akar állni, pincér úr nem engedi.

— Ön ette meg, vendég úr, s nyilván előre megfontolt szándékkal, hogy ne ellenőrizhessük a kontrollpapírral, valóban annyi kenyéret fogyasztott-e, mint amennyit bevallott.

— De kérem, én...

— Most persze azt állítja — ön nem tud semmit. Ezt ismerjük. Nagyon jól ismerjük. Ön azt se tudja, mi az a Karancslapujtó szisztéma, igaz?

Vendég, porig sújtva, töredelmesen:

— Neem...

— Nos, ezt mindenki mondhatja. De így is jó. A mi bölcs vezérigazgatónk, Karancslapujtó Balambér kitalálja nekik a teljes-kenyér-alap-papírrali-beragasztást, és ők nem figyelnek oda. Jellemző! Megesznek egy egész kenyéret, és nem veszik észre, hogy mit esznek... Fantasztikus...! És...

— Nem egy egész! Három szelet volt!

— Most aztán a szemembe hazudik! Hogy higgyünk magának, ha még csak le sem mes-

te... Nem látta a fölíratot: itt kell leválasztani...

— Mi-it? Lottószelvényeket ragasztottak a kenyérembe?

— Az ön helyében én nem tréfálkoznék, vendégkém! Bűntetendő cselekményt követünk el, oszt hülyére vesszük a figurát, he? Ez itt nálunk nem válik be, a Karancslapujtó szisztéma ugyanis eleve számol az ilyen kétes üzemekkel.

Sötét hangon:

— 300 forint helyszíni bírságolás...

— Vagy? — A vendég reményt önt magába. De az csalfa.

— Semmi! vagy! De ha már tegeződni szeretnél: te azért vagy, hogy fizess. Képtelen léted egyetlen értelme ez, világos?

Vendég már-már a tárcájához nyúlna. Hirtelen felcsillan a szeme, erő és öntudat ül ki az arcára, kihúzza magát.

— Nincs meg! Kilopták a zsebemből! Főúr kérlek, nincs egy grandom se... engem már idejövét kifosztottak. Érted: engem már nem lehet — kifordítja zsebeit — üres... üres... Ó, be szép az élet! Ó, de jó nekem! „Néha az kell, hogy dédelgess...” — dúdolja, majd némi sőt hintve a főúr órára, kitáncol az ajtón.

Főúr: Na tessék! A konkurencia már megint belekötött a levesünkbe.

— És ez ma már a nyolcadik eset, főnök... A megvágott pasasok napja!

— Frici kérem, szóljon Karancslapujtónek, hogy valami új szisztémát kellene kitalálni.

— De mit, főnök, ugyan mit? Főpiszkáló-felírat? Sópótdíjat? Légköbméter-megváltást?

— Ne törje a fejét, Fricikém. Majd ő, majd a mi vezérünk... Karancslapujtó csak egy van!

— Látja főnök, ez az, amiben lévedtünk...

SIMAI MIHÁLY

Megrovásban részesítem

Nyolc ellenőrzőt szedett be. Bosszantotta, hogy utasításra teszi, holott magától is utánanézetett volna az elégteleneknek. Várható volt, hogy felszaporodnak, messze még a május, mikor újra szorít a bizonyítvány. Ha a jeles lazít, akkor hármásra felel, ha viszont a kettes — hát nincs nagy csúszási lehetősége.

Ez a legnehezebb, ez a másodikos korosztály. Próba teszi az idősebbeket is, nemcsak őt, az alig másfél éves tapasztalatával.

A harmadik ellenőrzőbe kórmöli már:

„Kedves Szülő!

Gyermeke a második félévben gyenge eredménnyel indult, ezért tanulószobára kötelezem.”

Nem nevéseges, amit most csinál? Jelölt korában úgy képzelte, odaül minden nehéz gyereke mellé, segít. — Hamar tudomásul vette, hogy sok a probléma, nem pátyolgathatja mindegyiket.

Hogy elszaladt a szünete! Darabban minden, aminek nekifogott. Nem nagy kedvvel kezdi az új félév második hónapját.

A szöveg kész, azt is tudja, hány sorban fér el, hol kell elválasztani, nem kell gondolkozni rajta. Ahogy a negyedik ellenőrzőt nyitja — gépiesen, fél figyelemmel —, keze megáll a döbbenettől.

„Az iskola értesítései és a szülő kérései” rovatban egy bejegyzést lát, ismeretlen kézírással:

Rosszakodott Pap Erika magyarórán ezért megrovásban részesítem.

Sietős, ideges írás, alatta két kézjegy, a felső nyilván a bejegyzőé: K. K., itt már cirkalmazott betűkkel, elegánsan, a másik a szülő, az apa aláírásának pontos hamisítványa, az eredetijét sorozatban láthatja az osztályzatok alatt: P. A., Papp Attila.

„K. K.” — Melyik ez? Katona, Kiss, Kovács, Kőházi, Kővágó? Persze, a szomszéd, Kiss Kati, Erika padtársa ez, az örökös csínytevő, az osztály nagy kópéja, bohóca-vadóca, a vagány — most már ráismer gyerekes betűire is. Hamarabb is kitalálhatta volna.

— Te irtad?

— Én — mondja Kati, kis hivalkodással, de hangjában ott bujkál az ijedség. — Már tegnap gondoltam, hogy meg tetszik találni.

— Es miért irtad?

Felrántja a vállát:

— Nem a tanárnő óráján irtam be.

— Hát ez engem nem vigasztal meg, Katalin.

Félrehajtott fejjel áll a bűnös, félmosollyal, félmegszepessenél az arcán. „Mit kell tenni ilyen esetben?”

— Tényleg rosszakodott Erika?

— Nem. Akkor nem. Akkor csak játszottunk.

Előkerül a másik bűnös is.

— Én nem is tudtam róla. Csak amikor beírta, akkor mutatta meg.

— De hiszen alá is hamisítottad.

— Apukám írta alá.

— Erika, miért hazudsz?

— Pedig apukám írta alá.

Tudják, hogy írta a hazugságot. Azt is, hogy keményen bünteti. Erika tiszta szemmel néz rá, pedig az ő kezében ordít a bizonyíték.

Négyemeletes új ház a lakótelep keleti szélén, földszinti lakás, gyönyörű bútor, vastag szőnyegek, falitányér, hangulatlámpa, a vitrinben áttetsző porcelán. A másik szoba ajtaja nyitva. Ott is új a bútor. kellemes a meleg, a rend, talpig függöny az ablakokon.

Süpped a fotel, amiben helyet kínálják.

Szerencsése van: mindkét szülőt otthon találja. Az apa állandó éjszakás, most alváshoz készülődik, délelőtt tüzelőolajat hordott. Az anya osztott

munkaidőben dolgozik: hajnalban négy óra, délután szintén. Imént ledől egy kicsit, mert szédült, munka előtt még a vacsorát készíti fel. Erika sehol, csak este jár haza, mindig talál elfoglaltságot, barátokat. Az apjával alig látják egymást: reggel már nincs, este még nincs itthon a gyerek, néha az ajtóban köszönnek egymásnak.

— Valami baj van? — kérdezi félszegen, megzavart álmosággal a férfi.

— Ezt láttuk — lélegzik fel az asszony, ahogy megnézi az ellenőrzőben az utolsó bejegyzést. — Az uram alá is írta.

— Tényleg az apuka írta alá?

— Ez az uram kézjegye — szól azonnal az asszony.

— En — mondja lassabban az apa. — Nem jó gyerek, nem is okos gyerek, már megszoktuk. Ő kiteszi az ellenőrzőt, mi aláírjuk. Sok a kettes, néha akad hármas is, ilyen beírás is. Tavaly meg is bukkott kémiából, pedig az általánosból kitűnővel jött.

— Nem vették észre, hogy ez hamisítvány?

— Kérem, bent a rová, alá kell írni.

— Nem kérdezték meg, mit követelt el?

— A középsovel, a fiúval, sokkal több baj volt. Visszabeszél — beírnak; dohánnyik — beírnak; ha a lelkét másolja, akkor is beírnak. Ez a harmadik gyerekünk, igaz, a fiú csak iparit végzett, de tudjuk, hogy meggy, megszoktuk már. Ha nekem visszabeszél, én nem írhatom meg senkinek.

— De a szöveg tele van hibával! A gyerek neve is rosszul van írva!

— Mindenki tévedhet — legyint a férfi. — Önöknek is sok a dolgot.

— Nincs is ilyen nevű tanára Erikának!

— Nekem jelezte — szól közbe az asszony —, hogy ebből baj lehet. Mondtam is: fiam, te sose komolyodsz meg. De most nem is ő a hibás, hanem a másik, ez a Kati, aki mellette ül. Olyan ritkán vagyunk együtt az urammal, hogy nem is szóltam még neki.

Felváltva sorolják: a nagylány az ősszel ment férjhez, kiköltöztek. Itt az új lakás, földszinti, a legdrágábbak közül, új a bútor, tele vannak részlettel, kell a pénz, vállalnak minden túlmunkát, megfognak minden garast. Karambolozott a fiú, szerencsére, csak a motornak esett baja, de pénz kell oda is. A fiatalasszonynak is elkel még a segítség, ha különköltözött is, csak az ő gyerekek.

Es Erika? — akarta kérdezni. — Erikát mikor vesszük észre? Ha férjhez megy vagy ha karambolozik?

Erika szeret öltözni, fodrászhoz jár, kozmetikushoz, nem marad el a többitől. Az a dolga, hogy tanuljon, még csak mosogatni se szokott. Idejét zsebpénzét maga osztja be, meg is ígerte, hogy többet nem bukkik meg, csak nagylány már ő is, nem kell állandóan a sarkát taposni. A házi feladatokban ugyan nem segíthetik, de az ellenőrzőjét megnézik mindennap. Nem titkolhatja el se az egyeseket, se a beírásokat.

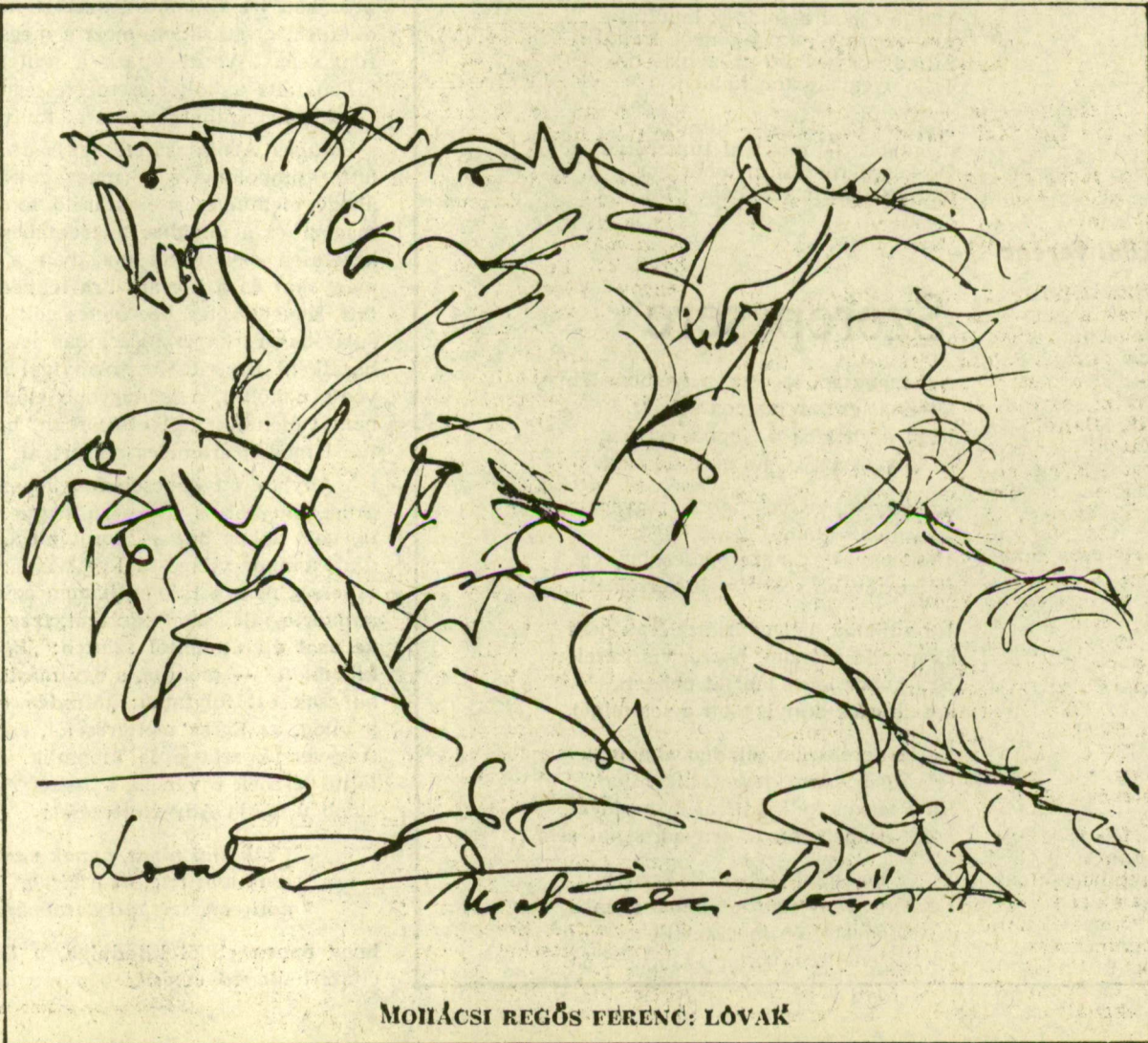
Mivel nyugtassa magát? A szokásosnál többet nem mulasztott ő sem, a szülők sem. Papíron minden rendben van. Mi beírunk, ők aláírják. Ő bejegyzi, hogy a gyerek ront, és azt hiszi, hogy elvégezte a dolgát. Ha nyolc gyerek ront, mind a nyolcnak ugyanazt a szöveget írja be, hogy hamarabb megszabaduljon egy rutinfeladattól. Nyolc gyereknek hány különböző oka lehet a rontásra? Ő ugyanazzal a sablonnal jelzi nyolc szülőpárnak. Kikerüli Erikát, beírásokkal intézi el Erikát.

Papíron tehát minden rendben van. Pontos a könyvelés. En jelzem, hogy észrevettem a bajt, ők jelzik hogy tudomásul vették az én észrevételemet. Mi beírunk, ők aláírják. Es Erika becsülettel hozza-viszi az ellenőrzőjét, hogy szaporítsuk egymás alatt a névgyekeket.

Örülhetne: Erika nem hazudott. Csak Katit kell megbüntetnie. — Diákcsíny volt, majd nevetnek rajta az ötéves találkozókn.

De hányunknak jár ez a megrovás, Katalin?

PATAKI EDIT

MOHÁCSI REGŐS FERENC: LÓVAK